

Wstęp

„Roczniki Bieszczadzkie” wydawane od 1993 roku są wydawnictwem naukowym o charakterze regionalnym, które od początku istnienia związane było z coroczną konferencją Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”. Znaczną część artykułów stanowiły zwykle materiały pokonferencyjne, obejmujące zarówno publikacje oryginalne, jak też teksty przeglądowe, metodyczne, czy też doniesienia. W ciągu ponad ćwierć wieku w wydawnictwie tym ukazało się kilkaset wartościowych prac, często kluczowych dla poznania Bieszczadów i sąsiadujących terenów Karpat. Są to również materiały bardzo istotne dla decyzji związanych z zarządzaniem i ochroną walorów przyrodniczych w Bieszczadzkim Parku Narodowym. Dyrekcja, jako wydawca tego periodyku, wypełnia w ten sposób ustawowy obowiązek inicjowania i wspierania badań naukowych w zakresie ochrony przyrody (zgodnie z art. 59. Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Wydawnictwo odgrywa również ogromną rolę w edukacji przyrodniczej prowadzonej przez Bieszczadzki Park Narodowy i inne instytucje, w tym liczne współpracujące z Parkiem placówki dydaktyczne.

Wraz ze zmianami zachodzącymi na rynkach wydawniczych i w świecie naukowym, obserwujemy negatywne trendy związane ze spadkiem zainteresowania naszym wydawnictwem wśród autorów-naukowców. Główną przyczyną było zniknięcie „Roczników Bieszczadzkich”, podobnie jak wielu innych polskich czasopism, z ministerialnej listy czasopism naukowych punktowanych. Jako redakcja Roczników Bieszczadzskich nie jesteśmy w stanie podnieść poziomu naukowego naszego czasopisma, ani też poprawić praktyk wydawniczych i edytorskich na tyle, by znaleźć się w światowych bazach indeksujących, i tym samym uzyskać wyższy status na liście MNiSW. Należy podkreślić, że tworząc nasz periodyk od początku skupiliśmy się na publikowaniu materiałów o charakterze regionalnym, a więc trudnych do opublikowania w wiodących czasopismach naukowych. Były to jednak wartościowe artykuły, niezwykle istotne dla rozstrzygnięcia problemów naukowych i praktycznych dla terenów położonych na pograniczu Karpat Wschodnich i Zachodnich, na terenach trzech państw: Polski, Słowacji i Ukrainy. Z niepokojem zauważamy, że obecny system parametryzacji jednostek naukowych i zasady oceny badaczy promuje przede wszystkim badania podstawowe i praktyczne, o znaczeniu globalnym, deprecjonując rolę studiów regionalnych i marginalizując takie czasopisma jak nasze.

Od wielu lat utrzymywaliśmy nakład Roczników na poziomie 600 egzemplarzy, jednocześnie publikując od 2006 roku (tom 14) na stronie internetowej BdPN artykuły w wersji elektronicznej. Deklarowaliśmy przy tym, że pierwotną wersją jest wersja papierowa. Zauważamy jednak, że od kilkunastu lat spada zainteresowanie drukowaną wersją „Roczników Bieszczadzskich”, natomiast zwiększa się zainteresowanie elektroniczną ich formą. Dodatkowo, w 2020 roku, z powodu

pandemii COVID-19 nie odbyła się planowana coroczna konferencja naukowa, stąd też nie spłynęły materiały pokonferencyjne, które stanowiły znaczną część artykułów publikowanych w Rocznikach.

Z uwagi na wymienione wyżej uwarunkowania dyrekcja Bieszczadzkiego Parku Narodowego i redakcja „Roczników Bieszczadzkich” zdecydowały, że 29 tom z 2021 roku zostanie wydany wyłącznie w formie elektronicznej (pdf). Chcemy jednak utrzymać dotychczasowy profil i zakres tematyczny czasopisma, uznając, że spełnia ono istotną rolę dla badań regionalnych, ochrony przyrody i zrównoważonego rozwoju nie tylko dla tej części Polski, lecz również dla sąsiadujących terenów Słowacji, Ukrainy, a także dla innych krajów karpaccich. Uważamy, że to ważne forum wymiany myśli i współpracy międzynarodowej, także w ramach Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”, należy zachować, aby w duchu Konwencji Karpackiej rozwijać i promować wiedzę o tym, że: *„Karpaty są unikalnym naturalnym skarbem o wyjątkowym pięknie i wartości przyrodniczej, ważną ostoją różnorodności biologicznej, obszarem źródłiskowym głównych rzek, istotnym siedliskiem i ostoją dla wielu zagrożonych gatunków roślin i zwierząt oraz największym w Europie obszarem lasów pierwotnych, a także ... stanowią istotne środowisko przyrodnicze, gospodarcze, kulturowe, rekreacyjne oraz środowisko życia w sercu Europy, dzielone przez wielu ludzi i wiele państw”*.

“Roczniki Bieszczadzkie”, published since 1993, is a regional scientific journal, which from the beginning was associated with the annual conference of the International Biosphere Reserve “Eastern Carpathians”. A significant part of the articles were usually post-conference materials, including both original publications as well as review texts, methodological texts or reports. Over a quarter of a century, several hundred valuable works have been published, often of key importance for getting to know the Bieszczady Mts and the neighboring areas of the Carpathians. They are also very important materials for decisions related to the management and protection of natural values in the Bieszczady National Park. The journal also plays a huge role in nature education conducted by the Park and cooperating institutions.

Along with the changes taking place on the publishing markets and in the scientific world, we observe negative trends related to the decline in the interest in our journal among authors-scientists. The main reason was the disappearance of “Roczniki Bieszczadzkie”, like many other Polish regional journals, from the ministerial list of scientific journals. For many years, we have also maintained the circulation of the “Roczniki” at the level of 600 copies, while also publishing articles in electronic form on since 2006 (volume 14). We note, however, that the interest in the printed version of “Roczniki Bieszczadzkie” has been declining for over a dozen years, while the interest in their electronic form has been increasing.

Due to the above-mentioned conditions, as well as for economic reasons (a significant increase in the prices of printing services), the management of the Bieszczady National Park and the editors of the „Roczniki Bieszczadzkie” decided that the 29th volume of 2021 will be published only in electronic form (pdf). However, we want to maintain the current profile and scope of the journal, recognizing that it plays an important role for regional research, nature protection and sustainable development not only for this part of Poland, but also for the neighboring areas of Slovakia, Ukraine and other Carpathian countries. We believe that this is an important forum for the exchange of ideas and international cooperation, also within the International Biosphere Reserve “Eastern Carpathians”, and it should be preserved in the spirit of the Carpathian Convention to develop and promote the knowledge that: ...”*The Carpathians are a unique natural treasure of exceptional beauty and nature value, an important refuge of biodiversity, a spring area of major rivers, an important habitat and refuge for many endangered species of plants and animals, and the largest area of primary forests in Europe, and [...] are a significant natural, economic, cultural, recreational and living environment in the heart of Europe, shared by many people and many countries*”.